

Skenande elpriser

Skenande elpriser sätter hela samhället på prov. Har ni gjort vad som krävs för att skydda er mot både skyhöga elräkningar och isproppar i vinter?

Håll 15 °C

Ett försäkringsvillkor

Vid köldknäppar riskerar vattenledningar att frysa sönder och när det sedan blir mildare väder sprutar vattnet fritt i byggnaden. Med minst 15 °C underhållsvärme är marginalerna på er sida vid strömavbrott och köldknäppar. Detta är också en säkerhetsföreskrift i Hembygdsförsäkringen.

Vad händer annars?

Drabbas ni av en vattenskada i en byggnad med vatten i ledningarna som inte håller 15 °C i underhållsvärme kan ersättningen minska eller helt utebli. Alternativet är att kallställa hembygdsgården hela eller delar av vintern men då måste vattnet tömmas på korrekt vis.

Gör så här

- Håll 15 °C underhållsvärme. Installera temperaturlarm (Kostnad: 700-1 000 kr) som varnar via sms om temperaturen sjunker eller ännu hellre vattenfelsbrytare som bryter vattnet (5 000 kr efter investeringsbidrag från Hembygdsförsäkringen).
- Dra för gardiner och persienner så hålls värmen enklare kvar i huset. Låt innerdörrar och diskbänkskåp stå öppna för att främja luftcirkulationen.
- Kontrollera särskilt hur välisolerade rören är i källaren, vindsutrymmen och längs bottenvåningens ytterväggar. Tilläggsisolering och tätning av dörrar och fönster kan behövas.
- Planera för veckovis tillsyn.

Under 15 °C

Kallställ korrekt

Om föreningen inte kan eller vill hålla 15 °C i underhållsvärme under vintern är det viktigt att vinterstänga korrekt. Flera är föreningarna som tror sig ha tömt vattenledningarna men som ändå drabbas av vattenskada under vintern.

Gör så här

- Börja med att stänga av vattnet.
- Kontrollera att vattenavstängningen håller tätt / inte står och droppar någonstans.
- Tappa ur vattnet i varmvattenberedare (stängs sedan av), pumpar, vattenhydroforer, termostatblandare och annan utrustning.
- Öppna alla kranar, även kran utomhus, och spola toaletten så att vattencisternen blir tom.
- Håll miljövänlig frostskyddsvätska i vattenlås, golvbrunn, tvättställ, wc och diskho.
- Öppna samtliga luftventiler. Öppna upp innerdörrar och skåp under diskho.
- Ta bort vattenslang och snabbkoppling från utomhuskran.
- Planera för veckovis tillsyn. Ju längre tid det tar innan en skada upptäcks, desto värre blir skadan.

Fler tips om isproppar, lågdelar, huvudvattenkranen, kyl och frys, elmätaren, alternativ uppvärmning och bevarande av kulturarvet >>

Bevara kulturarvet

Ta del av fler skadeförebyggande tips på hembygd.se/hembygdsforsakringen. Hos energimyndigheten.se hittar du mängder av smarta tips på hur ni minskar elförbrukningen i hembygdsgården – liksom i ditt eget hem.

Om rören ändå fryser?

Isproppar kan till en början fungera som tätning i rören och man märker kanske inte att något är fel förrän isen smälter och vattnet rinner eller sprutar ut. Öppna kranen försiktigt och lyssna. Om det finns en läcka susar det i ledningen när det blir tryck. Stäng genast av vattnet och kontakta VVS-firma.

Lågdelar

Lågdelar kallas de delar av vattenledningarna som är belägna lägre än den lägst belägna kranen. När man stänger av inkommande vatten och öppnar samtliga kranar så kommer det i dessa delar fortsatt finnas vatten och därmed en frysrisk. Genom att blåsa in luft i rören med en kompressor får man ut precis allt vatten ur ledningarna, även i lågdelarna. Att tilläggsisolera dessa lågdelar är ett annat alternativ.

Huvudvattenkranen

Om huvudvattenkranen inte håller tätt kommer det efter att ni tömt systemet sakta fyllas på nytt vatten i ledningarna. Enskilda droppar blir på bara ett dygn cirka 55 liter vatten så under en vinter kan ledningarna bli helt fyllda igen. Kontrollera om huvudvattenkranen håller tätt genom att läsa av vattenförbrukningen precis efter tömning samt efter en vecka. Har vatten förbrukats så håller huvudvattenkranen ej tätt och bör bytas ut av rörmokare.

Kyl och frys

Särskilt äldre kylar och frysar drar mycket ström och bör tömmas och stängas av om föreningsgården inte används under en längre period. Stäng av, töm, torka ur, frosta av och se till att dörrarna hålls öppna så det ej börjar lukta.

Passa på att dra fram och dammsuga bakom kyl och frys då damm gör att vitvarorna måste arbeta hårdare för att hålla temperaturen sval och därmed att mer energi går åt. Se till att sladdarna är utdragna innan ni dammsuger.

Bevarandeklimat

Ljus, temperatur och relativ luftfuktighet har stor påverkan på kulturarvsbyggnader och föremål. En liten förändring i temperatur kan orsaka stor förändring i relativ luftfuktighet.

För hög luftfuktighet kan i sin tur orsaka skador såsom korrosion och mögel och påskynda kemiska nedbrytningsprocesser. För låg luftfuktighet kan orsaka sprickor i material såsom läder och trä. Växlingar mellan fuktigt och torrt kan orsaka spänningar som kan leda till sprickbildning.

- En avvägning måste göras mellan största möjliga bevarande, tillgänglighet, bekvämlighet för besökare samt energianvändning ur hållbarhetssynpunkt och beroende av ekonomiska förutsättningar.
- Luftfuktighet kan mätas med ett handhållet mätinstrument. Kontrollera med kyrkor och museum i närheten om dessa har tips, råd eller möjlighet att låna ut mätinstrument.

Elmätaren

Stäng av elen i elcentral eller proppskåp men se till att elmätaren fortfarande är påslagen och strömsatt, annars kommer elbolaget höra av sig för att se till att mätvärden fortsatt rapporteras.

Alternativ uppvärmning?

Se upp med att elda för hårt och för snabbt i en utkyld skorsten då denna kan spricka och byggnaden ta eld. Kontrollera temperaturen med en rökgastermometer. Skorstenar är normalt godkända för max 450 °C.